

กฎหมายว่าด้วย ความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่

LOGO
สำนักความรับผิดทางแพ่ง

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติความ
รับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ระเบียบ ว่าด้วย
ความรับผิดชอบของ
ข้าราชการในทางแพ่ง
พ.ศ. 2503

พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

คำนิยามที่
สำคัญ

- เจ้าหน้าที่
- หน่วยงานของรัฐ

ความรับผิด
ทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่

- การทำละเมิดต่อเอกชน
(บุคคลภายนอก)
- การทำละเมิดต่อ
หน่วยงานของรัฐ

**การทำละเมิดต่อเอกชน/
บุคคลภายนอก**

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก

- หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบ/ ถูกฟ้อง แทนเจ้าหน้าที่
- ฟ้องกระทรวงการคลัง (ม.5)

- หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบ /ถูกฟ้อง (ม.6)

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

สิทธิการดำเนินคดีของผู้เสียหาย

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

การร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา 5

ผู้เสียหาย

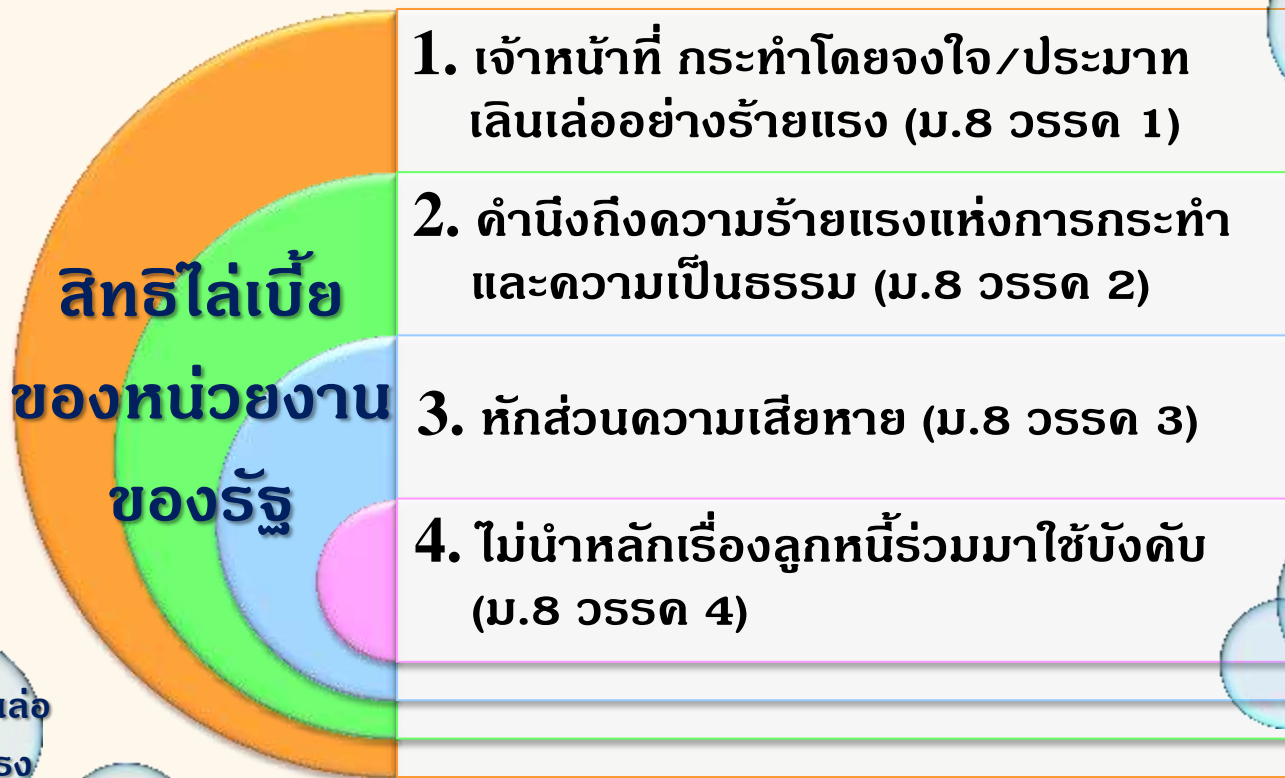
หน่วยงาน
ของรัฐ

- ออกใบรับคำขอเป็นหลักฐาน
- พิจารณาภายใน 180 วัน
- ชยายไม่เกิน 180 วัน
(รายงาน ร.ม.ต.)

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

“ประมาณ”

1

การกระทำ ที่มีได้กระทำโดยเจตนา

2

แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง
ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและ
พฤติการณ์

3

และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้
แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

“ประมาณเงินเล่ออย่างร้ายแรง”

- 1 มีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้น ได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวัง
- 2 ที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น พึงคาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ หรือ หากระมัดระวังสักเล็กน้อย ก็คงคาดเห็นการอันอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น

(ที่ นร 0601/87 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2540)

ตัวอย่าง

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

**การกระทำละเมิดต่อ
หน่วยงานของรัฐ**

การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

กรณีเจ้าหน้าที่
กระทำในการ
ปฏิบัติหน้าที่

กรณีเจ้าหน้าที่
กระทำมิใช่การ
ปฏิบัติหน้าที่

บังคับตาม
ป.พ.พ

กระทำประมาท
เลินเล่อ

บังคับตาม ม.8
โดยอนุโลม

รับผิดชอบ
ลูกหนี้ร่วมได้

การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

อายุความการเรียก
ชดใช้ค่าเสียหาย

2 ปี นับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐ
รู้ถึงการละเมิด
และรู้ตัวเจ้าหน้าที่
ผู้จะพึงต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน

1 ปี นับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐ
มีคำสั่งตาม
ความเห็นของ
กระทรวงการคลัง

ปฏิบัติหน้าที่

ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่

การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทน

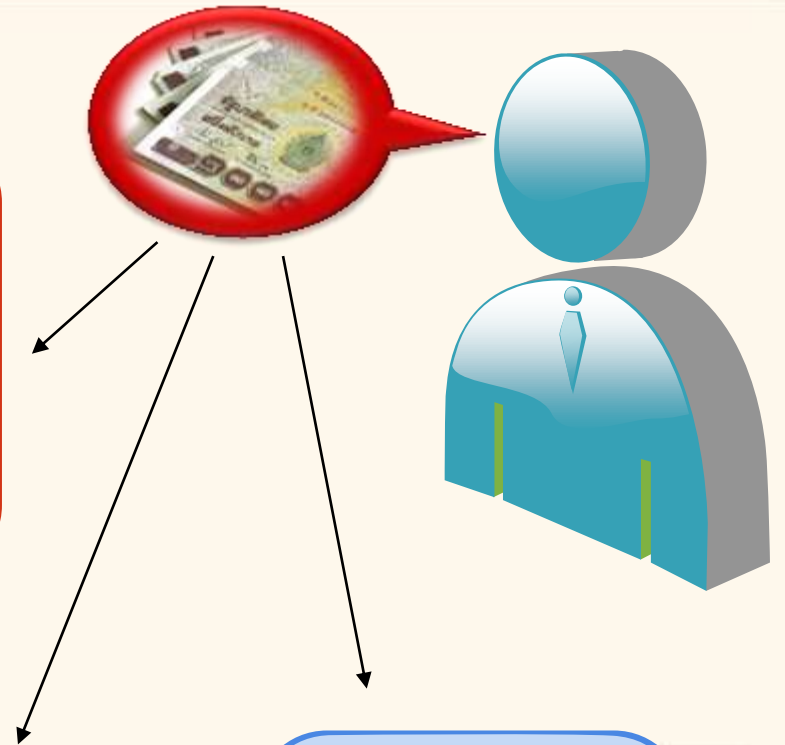
กรณีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่

- ละเมิดต่อเอกชน/
บุคคลภายนอก (ม.8)
- ละเมิดต่อหน่วยงาน
ของรัฐ (ม.10 + ม.8)

ออกคำสั่ง
เรียกให้ชุดใช้
(คำสั่งทาง
ปกครอง)

อุทธรณ์
คำสั่งทาง
ปกครอง

ใช้มาตรการทาง
ปกครอง
(พ.ร.บ.วิ ปกครอง
ม.57- ยึด/อายัด
ทรัพย์สิน)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ที่มา

เจ้าหน้าที่

ความเสียหาย

ผู้แต่งตั้ง

นิยามสำคัญ

หมวด 1

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำ ละเมิดต่อหน่วยงาน ของรัฐ

1. กระทรวง ทบวง กรม (ส่วนกลาง+ภูมิภาค)

2. ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นๆ

การดำเนินการเมื่อหน่วยงานของรัฐเกิดความเสียหาย

รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหาย
เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

กรรมการ
จำนวนไม่เกิน
5 คน

กำหนดวัน
แล้วเสร็จ

กค. ประกาศ
กำหนดจำนวน
ความเสียหาย/
ผู้แทนหน่วยงาน
ร่วมเป็นกรรมการ

ข้อยกเว้น

ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจาก
การกระทำของเจ้าหน้าที่

รายงานผู้บังคับบัญชา

ชดใช้ค่าเสียหายครบถ้วน

เห็นด้วย : ยุติเรื่อง

ไม่เห็นด้วย : แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความ
รับผิดชอบทางละเมิด

กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 10

เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐทำความเสียหาย
แก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง

ข้อ 11

หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งได้รับ
ความเสียหาย

ข้อ 11

เกิดการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
หลายหน่วยงาน

ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

✗ ไม่ดำเนินการภายในเวลาสมควร

✗ แต่งตั้งไม่เหมาะสม

ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง รัฐมนตรี

✓ แต่งตั้ง/เปลี่ยนแปลง (แทนผู้มีอำนาจ)

ตามที่ได้รับสมควร

หน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

- 1 กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด (ข้อ 13)
- 2 ประธานไม่อยู่ให้เลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทน
- 3 มติที่ประชุมถือเสียงข้างมาก/ไม่เห็นด้วยให้ทำความเห็นแย้งไว้ (ข้อ 14)
- 4 ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานพยานบุคคล/ผู้เชี่ยวชาญ
- 5 ตรวจสอบเอกสาร / วัตถุ / สถานที่

หน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

- 6 ต้องให้โอกาสแก่ผู้เสียหายได้ชี้แจง (ข้อ 15)
- 7 เสนอความเห็นให้ผู้แต่งตั้งพิจารณา โดยมีข้อเท็จจริง/กฎหมาย/พยานหลักฐาน (ข้อ 16)
- 8 สอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

ไม่ผูกพันความเห็น
ของคณะกรรมการฯ (ข้อ 16)

ขอให้กรรมการ
สอบเพิ่มเติมหรือ
ทบทวนได้

ให้ส่งผลให้ กค.
ตรวจสอบภายใน
7 วัน

ให้วินิจฉัยว่ามีผู้ใด
ต้องรับผิดชอบ/เป็น
จำนวนเท่าใด

*** ยังไม่ต้องแจ้ง
ให้ผู้รับผิดชอบทราบ
(ข้อ 17)

ระหว่างรอผล กค.
ให้เตรียม
ออกคำสั่ง/ฟ้องคดี

*** มิให้ขาด
อายุความ 2 ปี

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง (ต่อ)

หาก กค.มิได้แจ้งผล
ภายใน 1 ปี หรือ
1 ปี 6 เดือน

***ให้ดำเนินตามที่
เห็นสมควร

เมื่อกระทรวง
การคลังแจ้งผลแล้ว
ให้ดำเนินการ

*** ให้รีบดำเนินการ
ภายในอายุความมรดก

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
ตาย

■ ตามความเห็น กค.
■ ตามที่เห็นว่าถูกต้อง
(ข้อ 18)

กรณีแต่งตั้ง
คณะกรรมการ
ร่วมกัน

*** ผู้แต่งตั้งร่วมเห็น
ต่างกันให้เสนอ ครม.

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง (ต่อ)

ข้อยกเว้น

สำนวนที่ไม่ต้องส่ง
ให้ กค. ตรวจสอบ
(ประกาศ กค.)

กระทรวงการคลัง
Ministry of Finance

การวินิจฉัยสั่งการที่แตกต่าง
จากความเห็น ของ กค.

ราชการส่วนท้องถิ่น
/รัฐวิสาหกิจ
/หน่วยงานอื่นของรัฐ
ตามพระราชกฤษฎีกาฯ

ให้ปฏิบัติตามที่
เห็นว่าถูกต้อง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

การแต่งตั้ง กก.ละเมิด

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

มีอำนาจแต่งตั้ง

อ้างกฎหมาย
หรือระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

การแต่งตั้ง กก.ละเมิด

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

ตั้ง กก.ไม่เกิน
จำนวนที่กฎหมาย
หรือระเบียบกำหนด
(5 คน)

ไม่แต่งตั้ง
ผู้เกี่ยวข้อง/มีส่วน
ได้เสียเป็น กก.

แต่งตั้ง กก.ร่วม

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

การวินิจฉัยสั่งการ

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

วินิจฉัยและมีความเห็นว่า

- มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้
ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่
- จำนวนเท่าใด

ลงลายมือชื่อ และวัน เดือนปี ที่วินิจฉัยสั่งการ

- ทำรายงานผลการสอบสวน
ของ กก.ละเมิด

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลัง ตรวจสอบ ภายใน 7 วัน

ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบ ใช้ ภายใน 2 ปี

*** (ออกหลังส่งสำนวนให้ กค./ออกเมื่อ กค.แจ้งผลแล้ว)

ไล่เบี้ย ภายใน 1 ปี

ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สิน ภายใน 10 ปี

ฟ้องทายาทผู้ต้องรับผิดชอบ ภายในอายุความมรดก (1 ปี)

การดำเนินการของ กก.ละเมิด

1. ตรวจสอบอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง
แต่งตั้ง

2. ประชุมกำหนดแนวทางการ
สอบสวน และปฏิบัติในระยะเวลา
การพิจารณา

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

3. ทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้การ
และให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4. แจ้งสิทธิก่อนดำเนินการสอบสวน

5. ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่ถูกสอบสวน

- ชี้แจงข้อเท็จจริง

- โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ
และเป็นธรรม

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

6. รวบรวมเอกสาร/พยานหลักฐาน
ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

7. ไม่รับฟัง

- พยานที่ยังไม่ได้ข้อยุติ
- พยานบอกเล่า
- พยานนอกสำนวน

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

8. เสนอความเห็นว่

- มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้
ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่
- จำนวนเท่าใด

9. ใช้ข้อกฎหมายในการวินิจฉัย ความรับผิด

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

10. ลงลายมือชื่อ ตำแหน่ง และวันเดือนปี
-ทำยบันที่กรายงานผลการสอบสวน

11. ขอขยายเวลา หากการสอบสวน
ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

12. สอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนด
อายุความ

การพิจารณาของกระทรวงการคลัง

ตรวจสอบพยาน
หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ให้บุคคล
มาชี้แจงเพิ่มเติม

ให้รับฟังพยาน
หลักฐานเพิ่มเติม

ให้มี
คณะกรรมการพิจารณา
ความรับผิดชอบ
เป็นผู้พิจารณา
ให้ความเห็นต่อ
กระทรวงการคลัง
(ข้อ 21)

การชดใช้ค่าเสียหาย

ถ้าเป็นเงิน

ชดใช้เป็นเงิน

ถ้าเป็นสิ่งของ

ต้องชดใช้เป็นสิ่งของที่มี
สภาพ คุณภาพ ปริมาณ และ
ลักษณะอย่างเดียวกัน

ถ้าซ่อม

ต้องทำสัญญาตกลง และ
ซ่อมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว
(6 เดือน)

ถ้าชดใช้ต่างจาก
ทรัพย์สินที่เสียหาย
หรือสูญหาย

ต้องทำความตกลงกับ
กระทรวงการคลัง

การผ่อนชำระเงิน

เจ้าหน้าที่
สามารถผ่อน
ชำระได้ตาม
หลักเกณฑ์
ของกระทรวง
การคลัง **ว115**

หากไม่เป็นไป
ตามหลักเกณฑ์
ดังกล่าว ให้ทำ
ความตกลงกับ
กระทรวง
การคลังเป็น
กรณีไป

ห้ามฟ้อง
ล้มละลาย
ในกรณีที่ไม่มี
เงินผ่อนชำระ
เว้นแต่เข้า
เงื่อนไขข้อ 27
แห่งระเบียบฯ

หมวด 2

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำ
ละเมิดต่อ
บุคคลภายนอก

กระทรวง ทบวง กรม (ส่วนกลาง+ภูมิภาค)

การดำเนินการเมื่อเจ้าหน้าที่ทำให้บุคคลภายนอกได้รับเสียหาย

เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

รายงาน
ผู้บังคับบัญชา
ตามลำดับ

ดำเนินการ
ตามหมวด 1
โดยอนุโลม

การดำเนินการการดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก)
ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ผู้รับคำขอ

หน่วยงานต้นสังกัด
ของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลัง
(กรณีมิได้สังกัดหน่วยงานใด)

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

กรณีต้องชดใช้ ให้ปฏิบัติ
ตามที่ กค. กำหนด

กรณีไม่ต้องชดใช้ = ยังไม่ได้
รับความเสียหาย

การดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก) ฟ้องคดีต่อศาล

➤ เรียกเจ้าหน้าที่
เข้ามาเป็นคู่ความ

กรณี **ไม่ได้**
ปฏิบัติหน้าที่

กรณีปฏิบัติ
หน้าที่

➤ อัยการแถลงศาลให้กัน
เจ้าหน้าที่ออกมา

ถ้าผลคดีทางราชการแพ้

- ไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ตามเกณฑ์หมวด 1
(จงใจ-ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง)

การสอบสวนคดีละเมิด

ประเภทสำนวนการสอบสวน

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

www.cgd.go.th